

K O M U N I K A T
XI FORUM JEDNOSTEK
BADAWCZO-ROZWOJOWYCH

W dniach 9 – 10 maja 2002 roku odbyło się w Serocku spotkanie przedstawicieli Rady Głównej Jednostek Badawczo-Rozwojowych. Obrady IX Forum otworzył Przewodniczący Rady Głównej JBR prof. Zbigniew Śmieszek. Po powitaniu zaproszonych gości Przewodniczący RG przedstawił sprawozdanie z działalności Rady za okres od czerwca 2001 do kwietnia 2002 roku. W swoim wystąpieniu przedstawił główne kierunki działań Rady, których podstawą były wytyczne X Forum JBR. Najważniejszym dokumentem w minionym okresie było Memorandum Rady Głównej Jednostek Badawczo-Rozwojowych w sprawie stanu i rozwoju badań naukowych w Polsce, dotyczące polityki naukowo-technicznej państwa skierowane do Prezesa Rady Ministrów, Ministra Nauki, Ministrów Resortowych i Marszałków Sejmu i Senatu. Komisja Rady Głównej ds. Przekształceń i Rozwoju JBR, Inicjatyw i Analiz legislacyjnych podejmowała wiele działań mających na celu wyłączenie jbr z ustawy o finansach publicznych oraz analizowała wiele aktów prawnych ważnych dla działalności jbr. Rada podejmowała również działania na rzecz innowacyjności gospodarki poprzez prezentowanie opinii i stanowisk dotyczących rozwiązań ekonomiczno-finansowych wspierających powiązania nauki z gospodarką wobec Komitetu Badań Naukowych oraz Resortów nadzorujących jbr-y. W sprawie podziału środków na naukę i kryteriów systemu oceny jednostek naukowych RG negatywnie ocenia dramatycznie niskie finansowanie projektów celowych oraz krytycznie odnosi się do systemu kategoryzacji. RG JBR opracowała propozycję powołania pięciu rad regionalnych podkreślając, że regionalizm jest podstawą działania w krajach Unii Europejskiej. W wyniku tych działań powołano już Śląską Radę Jednostek Badawczo-Rozwojowych. Rada przywiązuje dużą wagę do udziału jbr w programach badawczych Unii Europejskiej, traktując uczestnictwo jako jeden ze sposobów poza budżetowego finansowania badań. Szczególną uwagę zwrócono na potrzebę udziału jbr w 6 Programie Unii Europejskiej oraz w konkursie na Centra Doskonałości. Komisja Informacji i Promocji RG ma za zadanie zbieranie materiałów informacyjnych dotyczących działalności jbr, angażowanie profesjonalnych dziennikarzy do współpracy z mediami. Rada podjęła się opracowania i wydania publikacji zawierającej informacje o wybranych szczególnie ważnych osiągnięciach naukowych

i badawczo-rozwojowych uzyskanych w latach 2000 – 2001. Na inicjatywę Rady odpowiedziało 135 jednostek. Wydawnictwo będzie rozpowszechniane podczas konferencji „Innowacyjność polskiej gospodarki i MŚP na tle osiągnięć jbr”, która odbędzie się w jesieni b.r.

Następnie głos zabrał Minister Marek Bartosik – Sekretarz Stanu w Komitecie Badań Naukowych poruszając dwa zasadnicze problemy: propozycję zmian w Komitecie Badań Naukowych oraz zmiany w zasadach finansowania projektów badawczych.

Proponowane zmiany

1. Naczelnym organem administracji rządowej do spraw nauki będzie minister nauki. Będzie podejmować wszystkie decyzje finansowe na podstawie wniosków przygotowanych przez ministerstwo, przedstawianych do zaopiniowania przez Radę Nauki Polskiej. Kryteria i tryb przygotowania decyzji finansowych określi rozporządzenie ministra nauki.
2. Utworzy się Ministerstwo Nauki, a przy ministrze nauki utworzy się Radę Nauki Polskiej – ciało doradcze ministra, wybieralne co 4 lata. Dotychczasowi członkowie zespołów KBN staną się członkami Rady Nauki Polskiej do końca swej kadencji.
3. Wprowadzone zostaną nowe zasady oceny projektów badawczych. Recenzenci krajowi i ewentualnie zagraniczni będą wybierani z baz danych losowo. Umożliwi to nadanie większej niż dotychczas rangi recenzjom, co w konsekwencji umożliwi rezygnację z opiniowania wniosków przez sekcje specjalistyczne. Tworzenie list rankingowych na podstawie ocen recenzentów przejmie ministerstwo. Radzie Nauki Polskiej zostaną nadane uprawnienia do opiniowania dla Ministerstwa Nauki proporcji podziału środków pomiędzy dyscypliny, rodzaje projektów, listy rankingowe oraz do rozpatrywania przypadków wątpliwych i odwołań
4. Większą wagę będzie się przywiązywać do rozwoju młodej kadry naukowej. W tym celu zostanie utworzona w ministerstwie stosowna komórka organizacyjna.

Zasady finansowania projektów

Projekty badawcze

1. Recenzentów projektów badawczych wyznacza się za pomocą procedury losowej, na podstawie baz danych obejmujących dotychczasowych członków sekcji specjalistycznych i recenzentów, z wykorzystaniem baz danych recenzentów zagranicznych.

2. Każdy z wniosków jest opiniowany przez co najmniej trzech recenzentów. Oceny poszczególnych recenzentów są obiektywizowane poprzez odniesienie ich do średniej ze wszystkich wcześniejszych opinii opracowanych przez danego recenzenta. Suma takich trzech wyników względnych jest podstawą do umieszczenia projektu na liście rankingowej.
3. Urząd przygotowuje listy rankingowe projektów na podstawie ocen recenzentów. W przypadkach szczególnych (duże projekty, zróżnicowane recenzje, priorytety, odwołania) – sprawy będą kierowane do właściwej rady dziedzinowej w celu zaopiniowania w systemie panelowym (wyznaczeni przez przewodniczącego rady członkowie rady + recenzenci = wnioskodawcy). Uzyskana w ten sposób ocena punktowa projektu sytuuje projekt w odpowiednim miejscu listy rankingowej.
4. Minister Nauk, po zasięgnięciu opinii RNP, określa proporcje podziału środków przeznaczonych dla poszczególnych dyscyplin naukowych na projekty. Ustalenie listy projektów z określonej dyscypliny zakwalifikowanych do finansowania następuje na podstawie tych proporcji. Opiniowanie list rankingowych przez właściwe rady dziedzinowe oznacza ich opiniowanie przez trzech członków tej rady wyznaczonych przez jej przewodniczącego.

Projekty celowe

1. Zasady z punktu pierwszego dotyczące projektów badawczych mogą być stosowane do projektów celowych
2. W razie uzasadnionej potrzeby recenzentów projektów wyznacza właściwy dla danej dziedziny członek Rady Badań na rzecz Gospodarki.
3. Minister Nauki powołuje odrębne zespoły ekspertów do oceny projektów celowych o znacznych nakładach, pracujące w systemie panelowym (wyznaczeni członkowie Rady Badań na rzecz Gospodarki + recenzenci + wnioskodawcy).
4. Projekty celowe wysyła się do recenzentów zagranicznych za zgodą wykonawcy.

Kadencja Rady Nauki Polskiej będzie zgodna z kadencją Parlamentu. Rad będzie pełnić funkcję opiniodawczą dotyczące m.in. rozwiązań ekonomicznych dotyczących popytu na wyniki badań naukowych, a ponadto opracowywać politykę naukową, program narodowej strategii innowacyjnej,

Ponadto minister Marek Bartosik stwierdził, że uczestnictwo w programach UE jest dobrym ćwiczeniem w zdobywaniu środków finansowych ze świata. Powinno się przydać już za 1,5 roku do korzystania ze środków pomocowych pochodzących z europejskich funduszy rozwoju regionalnego. Mają to być duże pieniądze – na lata

2004 – 2006 możemy otrzymać nawet ponad 13 mld euro na programy rozwoju regionalnego i od lokalnych środowisk naukowych będzie zależeć, czy będą umiały te środki wykorzystać.

Ponadto w Forum uczestniczyli przedstawiciele Ministerstwa Gospodarki – Podsekretarz Stanu Marek Kosowski oraz Dyrektor Departamentu w Ministerstwie Rolnictwa – Eugeniusz Chyłek.

Notatkę opracował uczestniczący w XI Forum JBR

Jerzy Dudek V-ce Przewodniczący KSN NSZZ „Solidarność” ds. JBR